

# KEMENES VIDÉK

KÖZGAZDASÁGI FÜGGETLEN NEMILAP.

(KISCZELL és VIDÉKE)

Helyismeret: minden vasárnap.

(KISCZELL és VIDÉKE)

Helyismeret: minden vasárnap. Helyismeret: minden vasárnap.	Helyismeret: minden vasárnap. Helyismeret: minden vasárnap.	Helyismeret: minden vasárnap. Helyismeret: minden vasárnap.	Helyismeret: minden vasárnap. Helyismeret: minden vasárnap.
--	--	--	--

## TAVASZ.

A szomorú, szürke fellegekkel telt téli hónapok után vidám, barátságos, szép szüves tavaszi ég mosolyog reánk. Ennek a drága, kedves, szeretett évszaknak, a tavasznak talán még sohasem örült annyira az emberiség, mint az idei háborús évben.

A mióta a tavasz első aranyos sugarai a magas égből letündöklött horizontra, azóta mintha valami boldogabb kedvesebb hangulat fogta volna el az embereket.

A háború vérpatakja tovább hömpölyög, a kegyetlen véres harcok tovább dúlnak és mi, a kik itthon vagyunk, ma mégis másképp nézzük a háború hullámzásait, mint néztük a komor, szürke téli hónapokban.

A tavasz lágy suvalma, a tavaszi nap sugarai egy új szöcske növénykét csalt ki a földből, a béke virágját. Az egész világon, mintha egy csapásra terjedt volna el, valami bekehangulat lett urrá. A nagy harc változatlan heveséggel folyik tovább és a népek e heves harcok alatt már érzik, hogy bekérez a szűkségük.

Igaz, hogy mindenki más szempontból végzik a békét, de az általános bekehangulat mindinkább érezhetővé válik. Ellenségeinknek kell a béke, mert már érzik, hogy a harcot, a mit kezdték, nem soká bírják. Oroszország hadserege

már munició és fegyverhiányban szenved. A híres rohamok, melyeket öt-hatszoros rajtonnal intés ellenünk az orosz, már sokkal gyengébbek, mint eleinte azért, mert a ható sorok fegyver nélkül indulnak rohamra, és csak az elesettek es sebesültek fegyvereivel tudják felszerelni magukat. Franciaországban a municiója még csak volna, de embere és emberáruja nincs már több, hiszen a francia karama már a 17 évesek behívását is elrendelte. Anglia viszont nagy csalódásba esett, mert szerelné már a békét. Anglia ugyanis azt hitte, hogy a háborút párhelyből fogja nézni, de a német blokádjelentés folytán rajta lenni a háború veszteségeit. Az entente három nagyhatalma tehát megelégelhette a háborút, azért hajlik a békére.

De mi is nyugodt öntudattal és felismeréssel barátkozhatunk meg a béke gondolatával. Mi nem akarunk ezt a háborút. Ezt csak ránk kényszerítették. Sem mi, sem német szövetségeseink hódítani nem akartunk és nem is akarunk. A világháborút nem mi kezdtük, nem mi akarjuk, nem mi idéztük fel, de a helyünket megállítottuk. Bebizonyítottuk, hogy a kettős szövetségnek elegendő ereje és így elegendő joga is van ahhoz, hogy fennálljon, hogy önálló politikát üssön, hogy eljén és pedig függetlenül éljen.

Nemcsak feltartóztattuk a két oldalról jövő hatalmas támadásokat, hanem

mélyen benyomultunk ellenséges területre, birtokunkba vittük termékeny és értékes rémeket az ellenség földjéből és ezzel a háború merleget a mi javunkra biliteltük. Egyebet pedig nem akartunk. Nekünk tehát jogunk is van beszélni a békéről. A harc itt már céltalan. Az entente beláthatta, hogy minden erőfeszítés hiábavaló bennünket megtorni, kibétegetni nem tud.

Igaz őssinte emberi gondolkodás és érzés tehát az, a mely ma a békét kívánja, a békét óhajtja. Nekünk, a kik a kultúra nevében, a kultúra szolgálatáért mentünk a harcba, nekünk ma már szabad a békéről beszélni.

De ha ellenfeleink még tovább akarnak kísérletezni, még ismételni akarják, hiábavaló próbálkozásait, ám tessék, mi bátran és nyuadotan állunk elébe.

Tavaszi szellők járnak felettünk, tavaszi nap sugarai süt le reánk, talán a nagy világosságot derítenek ellenségeink agyára is.

**Juttassunk feleslegunkból a harctéren küzdő katonáknak!**

**Adakozzunk a Vörös keresztnek Hadisegély-bélyeget használjunk.**

## A komitációs magyar felesége.

A déli harctér főjegyzéseiből, a szabácsi harcok közül... A szerb város kezében elfoglalása után ma nap csapnánk körzáratták a falat a valamennyi férfialóját előszedték. — A legtöbbjét perasz fegyverrel találták meg a egy menyelike keréken, elszántan be is vallotta, hogy az előtte való estén őt voltak a támadók. A komitációs összejövésében közben az orvátudósok fővezére is buroka került. Amilyen öregedő szerb parasz a midőn magyar bakok ráfázták, egy árva vidék szó nem jött ki ajkán, s még csak nem is ellenkezett. A komitációs feleség szótlanul, remegve nézte végig a jelenetet a hangos zokogásra fakadt. Katonáink ügyet sem vetettek a síró asszonyra, hanem vitték ki az arat a kommandáns elé. Az ítelet gyors volt s nyomban ott az udvaron elő is került a közt, a midőn az ivarszagától sikoltással ugrott ki az udvarra a szótlanosságban zokogó feleség. Lebozult a kommandáns elé, két karjával afonta annak lábait a tiszta magyarsággal, síró hangon ányörgött:

A komandáns is, a magyar bakak is egy pillanattig kővé meredien bámultak maguk elé. Magyar hang, magyar szó jut a füllékhöz, — szerb földön. Az asszony pedig tovább zokogta: — Irigálomzatrak meg magyar fiúk, magyar honiszüveztetek kedvéért!

A komandáns lehajolt az összerogygiant asszonyhoz, felemelte a földről, jól szeméhe nézett és megindult hangon kérdezte:

— Ki vagy?

— Magyar származású vagyok. Fehérmegyébe születtem. Hegy dűs Juliska voltam.

És a kérdéses ölékre híven felelt. Elmondta, hogy Zimonyban ismerkedett meg az urával, s ki mint szabácsi hajóslegény gyakran utazkodott a magyar városban. Régen volt... Tizenöt ezredével ezelőtt, a midőn először került el szülőhelyéről „szolgálatba”. Egy zimonyi gőzhajózási tisztviselőtől kapott alkalmazást, a ki annak idején a kis ezredfeles fehérmegyei falujából egyenesen az idegen Zimonyba vitte őt.

A komandáns végig halgatta az asszonyt aztán szelid szemrehányással fordult feleje:

— Hova lett a magyar faj befűd, Juliska, ha nem tudad leinteni az uradat magyar bakak gyilkosársáért?

Az asszony keservesen zokogott tovább, ezután hamisítatlan magyar paraszti szóval intett meg a nyelve:

— Jaj, nagyságos uram, itt Szerbiában más divat járja, mint otthon Fehérmegyében. Ott az asszonyt van a kormányrud, míg itt ezekkel a feleség csak az ördök kerék a kocsihoz. Urának rabja, szolgáloja... Mi sohasem tudjuk mit csinál az urunk. Nekem kegyelmezen megörtem, nagyságos uram, mert ezalatt a tizenöt év alatt én igen megszereltem az uramat...

... És a „Hindenburo” bakak, fehérvári legények kommandánsa nem tudott ellentelni a fehérmegyei Juliska nízatos, kőszegbeesett könyörgésének... Megkegyelmezett a komitációs fővezér életének, nem akasztotta fel, hanem fogásába ejtette őt...

Juliska pedig, a magyarvéri szerb menyecske hűségeseen követte urát honfitársainak az „ellensegnak” fogságába... Most magyar földön van mind a kettő. A komitációs generális\* valamelyik fogolyháborban varja a háború végét, mint felesége, a fehérmegyei honleány hazai földön van szabadon, az ura közelében...

## Egy közlegény... Egy... közlegény

Egy közlegény kidőlt a sorból, Egy gyilkos golyó rátalált. És jaj-zo nélkül arra fordul, Némán fogadja a halált. Közömbösen olvasnak imémet... A harcok szörnyű mezején Keveset számít, keveset ér ma Egy közlegény... egy közlegény...

Egy közlegény vitéz halált halt, Öneli meg csak könny se jut. Kicsiny faluban várja anyja, A ki még olvasni se tud. S a nagy vihar, mikor lezajlik, Csak akkor tudja meg szegény, Hogy ott maradt a csatateren Egy közlegény... egy közlegény...

Egy közlegény elhullott újra, Mint ősszel sárga falevél.

# A Perocid.

— Szőlő permetés —

Kivonat a „Borszási Lapok” 1915. apr. 4. számából.

A peronospora elleni védekezés és így a Permetés fontosságát hangsúlyozni

... állé rézgálic mellett kínálkozik egy hasznavehető újabb permetéses szer, úgy ennek teljes tanulmányozása elől ki nem térhetünk, mint a nagy es alól sem a külföld szőlőművelése, sem honi intézményeink kiérni nem akartak. Hogy a perociddal eddig elért eredmények meg nem eléggé tisztázódhattak mindentit, e főképpen abban leli magyarázatát, hogy a kísérleteknek csupán még nem volt elegendő; ráadásul pedig a már megtörtént kísérletek sem kerültek mindentit oly fokú nyilvánosságra, mint azt ma éppen az úgy természetű és tárgyának fontosságát egyenesen megköveteli. Az alábbiakban néhány olyan észleletről és tapasztalati eredményről kívánok beszámolni, a melyekről eddig lapunkban említés nem történt; legalább tudomásul nem részletesebben.

As idevágó kísérleteknek sorozatának egyikét a görzi cs. kir. vegykerületi állomáson végezték Gvozdenovics Ferenc gazdasági felügyelője és Ausztriában, a másik pedig Diehl gazdasági tanácsos a rajnaividéki gazdasági intézetek körzetében Németországban, végül a harmadikkal a kolmári német bortermelő intézet Felde-Belásán.

Célom az ebbeli kísérleteknek ismertetésénél nem egy külön állásfoglalás, hanem a kérdéseknél több oldalról való megvilágítás.

I. Kísérlet. Diehl felügyelő és ellenőrzése alatt végezte a kirchheimbolandeni gazdasági intézet 1913 évben.

Két egyenlő nagyságú, egymás mellett fekvő területen az egyik parcella tőkét rézgálicoldattal, a másikat pedig Perocidtal permeteztek. Az előbbi permetezőanyag 1%-os, az utóbbi 2%-os volt.

Összesen négy ízben permetezték mindkét parcellát egy és ugyanazon időpontban, még pedig június 3-án, 16-án július 5-én és augusztus 4-én. Némi pereselés nyomra úgy a rézgálic, mint a Perocid alkalmazása után csupán a legzserébb leveleken volt észlelhető. Legzserékenyebbnek mutatkozott az oporószőlők levélete. A pereselés nyomai minden esetben sokkalt jelentéktelenebbeknek bizonyultak, semhogy kártételről szólan is lehetne. Ellenkezőleg a permetezés kívánt hatása tökéletesnek volt mondható.

A öt-kezdő, vagyis az 1914 évben Diehl megismételte a kísérleteket.

II. Kísérlet. Kirchheimbolandenben 1914. évben.

1%-os rézgálic és 1 1/2%-os Perocidoldattal való permetezés. Négy ízben permeteztek, még

pedig június 3-án, 16-án, július 6-án és 23-án. A rendkívül kedvező időjárás következtében mindkét szerrel permetezett tőkék levéleteinek felső 1/3 részén csak nagyrészt jelentéktelen levélepernospora. Erre nyomon az egész területen végrehajtottak a csapadékot a valamennyi tőkét még egyszer bepermetezték csupán rézgáliccal. Diehl ezt azért tartotta szükségesnek, mert a csapadék 1-1 1/2%-os perocidoldattal permetezett részeken nagyobb mértékű volt a peronospora fejlődése. Augusztusban a utarajhástok lekurtítása és a hónaljhatás leküzdése után a szőlő: vezedelem több nem fenyegette. A levézet mindvégig ép és zöld maradt és csak az október végi éji fagyoktól a novem-ber elején.

III. Kísérlet. Stettenben 1914 évben ugyancsak Diehl ellenőrzésével.

Úgy a rézgálic, mint a Perocid mégis csak 1 1/2%-os oldattal szerepelt. Permetezés három ízben és pedig: június 2-án, 18-án és július 10-én. Mindkét permetezőszer egyaránt pereselt a zserébb levéletek, de mint az I. kísérlet esetében is, minden károsabb mértékű nélkül.

A Perocidtal kezelt területen október végén csupán a lomb volt valamivel kevesebb, mint a rézgáliccal kezelt levéleken.

IV. Kísérlet. Zülzenben 1914. évben. Diehl ellenőrzésével.

1 1/2%-os Perocidtal szemben 2%-os rézgálic oldat szerepelt. Három permetezés után teljesen ugyanazok a jelenségek voltak észlelhetők, mint a III. számú szetteli kísérletek esetében.

Diehl az itt ismertetett kísérletek leírásával megállapítja azt a tényt, hogy hatékonyan a Perocid teljesen egyenértékűnek mondható a rézgálicével.

A gazdasági szőlőművelési szakiskola a Rajnai vidéken a Diehlhez hasonló egvidejű kísérleti ismertetésével teljesen fedt a Diehl által észlelt adatok helyességét.

Németország mellett egyidőben Ausztriában is végeztek és végeztek kísérleteket a Perocidtal. A közismert Ausztriai hársyhadakból a cerid földszőlők Perocid oldattal ipari vállalatok egytől egytől nem, a másik pedig osztrák földön tartja fenn ma már köérdéklődés tárgyát kepező üzemet.

Diehl és a gazdasági intézet kísérleteinél még kedvezőbb adatokat bocsát rendelkezásunkra a görzi cs. kir. gazdasági és szőlőügyi felügyelő Gvozdenovics. Az idevágó kísérletek: Ausztria legnevesebb bortermelő vidékein végeztek, nevezetesen Görz környékén és D'Altrólban. A kísérleteket ellenőrző és köérdő Gvozdenovics Ferenc cs. kir. főfelügyelő évente általában 6-8-szor permeteztetett a Perocidtal, még pedig a május 10-től július végéig terjedő időszakban.

Gvozdenovics megállapításai szerint a Perocid hatása is preventív, akárcsak a rézgálicoldatoké, mert a Perocid is megakadályozza azt, hogy a peronospora a tőkék levelein, de egyebütt is föllépjen és elhatalmasodhasson. Ezen ezen oknál fogva a Perocidtal való permetezéshez már május elejével hozzá kell fogni.

A Gvozdenovics-féle kísérletek megállapítják azt, hogy a megfelelően elkészített Perocid hatékonyságában úgy a rézgáliccal, mint bármely egyéb permetezőre alkalmas résoldattal, bívsát kiállja a versenyt s így csatából is preventive ható erejéhez azó sem férhat.

Míg a Diehl-féle kísérletek során legfeljebb 2%-os oldatban szerepelt a Perocid a talán csokelyebb hatékonysága is abban az alacsony százelekmennyiségben találja magyarázatát, addig Gvozdenovics az ausztriai szőlőkben a 2%-os Perocidoldattal alkalmazta, vagyis 103 liter vízhez 3 kilogramm Perocid-t és ehhez még 0.82 kg. vagyis 82 dekányi oldatot, naom mászporot adott. Gvozdenovics észlelei szerint ez az oldat az 1914. év föltötte kedvező időjárásbeli viszonyai mellett is föllmúlt, az egridejűleg alkalmazott 2%-os rézgálicoldatok megszókot előnyös hatását. Viszont ott, ahol a Perocidnal csupán 2%-os oldat alkalmazásán végeztek a kísérleteket, a hatás valamivel kevesebb volt.

Végül a Gvozdenovics-féle kísérlet megállapítja azt, hogy mind ott, ahol elégtelen 2%-os rézgálicoldattal dolgoztunk, a 3%-os Perocidoldat még taljebb eredményeket biztosít.

A Perocid gyártását a bécsi cs. kir. bakteriologiai növényvédelmi állomás állandó ellenőrzés és így a szállítás kivétel nélkül 45° cerid földszőlők tartalmú jó szőlőkben es közöltetik.

## Használati utasítás:

2% Perocidoldattal 2 kg. Perocid, Perocidoldattal 3 kg. Perocidat feloldunk liter vízben.

As oldatot és úgy készítjük, mint a rézgálicoldatot. Igen ajánlatos a feloldást főnyújtással úgy végezni, hogy az oldat vízbe akasztani. Legalább is nyolc óra gzes míg a Perocid oldódik, mely alkalommal szesktő: egy-két óra ide-oda kell rázni.

Mint az a Perocid teljesen feloldott mással szemlegesenitell. A 2% Perocidoldat 630 gr. 3% oldat 840 gr. égetett mással lea neutralizálva.

Használat előtt szintén meg kell vizsgálni az oldatot, hogy nem mutat-e savanyu reakciót, mely esetben tovább kell szemlegeseníteni.

As így előállított Perocidoldat az összes eddig ismert Peronospora elleni védőföldadatok között leg-ökéletesebb. Simlótkony, fehér, szőp-pen tapad a lombzathoz és gyönyörű lea-dat képez, különösen ha a Perocidoldat el-a a missoldatba lett ölesztve.

## A rokkantakórt.

A hős költemények korát éljük. Minden napnak megvan a maga épeza és korunk minden neps bánulattal csodálja a magyar nemzet hősiességét.

A jövő költőinek líráját a magyar vitézek dicősege illeti meg és mint most a római fele-tenekekről bítlázta a klasszikusokat, az elkövet-kezőndő korok generációi a mi katonáinkról sző-gő tankölteményeket szavalnak majdán.

As idő eltűnteti élet-halál harcunk bármé-lyes tőnszait. Szőp-lyu nra a nevező, történelmi fényben fog ragyogni időtlen időnkig.

Nekünk azonban, a kik ezt a csodás törté-nelmet csináljuk, a bússza öntudat és néi győ-nyőrségén kívül a valósig minden győzelemtől is el kell szenvedni úgy, hogy azt a költő-reánk szűdjia.

A diadalnok akto-djubi dissonans hang-gok is vegyűlnek. A sorsútlek jóságának As ő-vegyek sokognak. A rokkantak panaszkodnak.

A vért beissza a szőp-lyas föld, a nyomort és szenvedést azonban nekünk kell megzsá-letatnók.

A kultúra két szerveszetet adott az embér-iségnek, hogy az élet terhet a közös ég erőgy-tesítésével megszűrhassa. As állam és a társada-lom szervezettek. Hre a két szervezetre szabot minden probléma, a melyet a háború felidés. E-nek a szervezetenek kell mindn kérdés: megol-dani, minden zavaró motívumot elrendezni. As állam szervezést most még as állam létének megvédelemzésére foglalja el, de a társadalmi szervezot már megkezdte a bajyoda makat el-rendező munkáját.

As állam és a társadalom jövőjét ez idő szerint a legvalóságban terheli a rokkant-égy. Azoknak a hősöknek a dolga, a kik a hársért, a társadalomért küzdve, megrokkantak, képtelenekek lettek.

As Anguszta-alap, a mely Ausztria királyi örcogaszonyó fővédésével és Lunay Sándor mar-gazatoságával a magyar társadalmat a háboru rheinek könnyű elviselésére szervezi, közbe-ette a rokkantak ügyének intézését és rokkant-akat alapot létesíti.

A nagy cél felé május elsején teszi első lépést. Budapesten május elseji fűstel-napot rendez. Új ötlek, érdekes és a nagy-lók szemlése: as áldozatközösség és önmagtar-oztatás érvényesül benne.

As Anguszta-alap azaz a kördősel fordul a öváros kördősigétség, hogy ezen a napon me-ghányozsók, hanem azt as ősszsgat, a melyet aszpona dohányzásra költ, adja a rokkant alap-nak. A ki pedig egy napra sem tud lemondni szenvedelméről, dohányozsók, de a rokkantakról. szőp-lyas fűstel-ado. As Anguszta alap 20 és 25 álléres, 1, 2, 5 és 10 koros fűstel-ado: pasz-ortant bocsajt ki arra a célra.

Május elseje eddig a tavasz-örömünepre és a szociáldemokraták agitációs napja volt. As den a háboru rokkantjaisók lesz! As ősszig fő-zákos példit mutat a vidékeket, a melyet as ősszig országunk kiérdeni kellene. Alakulja ma-lyen városban — nálunk is — biszottság, a mely a rokkant-alap javára valiszen egy fűstel-napot. Hűbőszáink lépésenként érdékesítse as Anguszta-alappal a magyar ögyűlétségét és-dekében.

A rokkantak ügye országos ügy. A ma-galomnak országos jallgúnak kell lenni.

Másokról hasábot írnak,  
Ó rila senki sem beszél.  
Bá or volt, hős volt . . . gyümölcsöt hoz  
Vere a csaták mesején.  
Ezerszám alszik el örökre  
Egy közlegény . . . egy közlegény . . .

Termő magok az izzó földben,  
Ti névtelens, ti nagyok!  
A dicőseágték koronája  
Másoknak homlokán ragyog.  
Te milliónyi kalásztenger,  
Te dusgyökerű véredény,  
Te kincses bánya! a neved csak:  
Egy közlegény . . . egy közlegény . . .

És szaporodtok, gyűltök egyre.  
A kiknek még fejfája sincs,  
A-n-ma földben öleltektek.  
A vhar után odakint.  
És hül az emberiség vére  
S porba hull millió remény:  
A mig kidől, kihull a sorbul  
Egy közlegény . . . egy közlegény . . .

Benjamin Ferenc.



